

Notat fra workshops: -”Adgang til og råderet over data” afholdt den 27. februar 2017 og ”Juridiske udfordringer ved reproducerbar forskning” afholdt den 30. marts 2017

Indhold i notatet:

- Formål med workshops og notat
- Dagens program: Adgang til og råderet over data
- Dagens program: Juridiske udfordringer ved reproducerbar forskning
- Notat 1: Adgang til og råderet over forskningsdata
- Notat 2: Open Science
- Notat 3: Forskningsinstitutioner og erhvervshemmelighedsbeskyttelsen

Formål med workshops og arbejdsnotat

Det Nationale Forum for Forskningsdata Management (<https://www.deic.dk/da/datamanagement>) etablerede i efteråret 2016 et samarbejde med netværket for ”Jura – eScience, forskning og etik” (<https://vidensportal.deic.dk/netvaerket-for-jura>) om afholdelse af en aktivitet indenfor konceptet ”Train-the-trainers” med henblik på at styrke og udbygge juridiske kompetencer hos jurister og andre, der arbejder i forskningsstøttende enheder på universiteter, nationale dataarkiver og forskningsbiblioteker.

I alt blev der afholdt tre workshops i foråret 2017:

- Adgang til og råderet over data
- Juridiske udfordringer ved reproducerbar forskning
- Persondata i forskning

Fra hver workshop publiceres et/flere arbejdsnotater, som indeholder en opsamling og perspektivering på dagenes faglige tema. Arbejdsnotaterne skal ses som en første ”indhegning” af de juridiske problemstillinger.

Arbejdsgruppen bag de tre afholdte workshops:

Jurist Hanne Johansen, Det Kgl. Bibliotek, Aarhus (*skiftede i foråret 2017 arbejdsplads*)

Jurist Line Slemming, Det Kgl. Bibliotek Aarhus, lihs@kb.dk

Jurist Kathrine Tvorup Pajkes, AAU, ktp@adm.aau.dk

Prof. Morten Rosenmeier, KU, morten.rosenmeier@jur.ku.dk

Lektor Clement Salung Petersen, KU, clement.petersen@jur.ku.dk

Jurist Lars Engelstoft, SDU, lae@sdu.dk

Områdedirektør Ellen Knudsen, Det Kgl. Bibliotek, Aarhus, evk@kb.dk

Projektleder Helle Meldgaard, DeiC, helle.meldgaard@deic.dk

Dagens program "Adgang til og råderet over data"

Kl. 10.00 **Ankomst**, kaffe og netværk

Kl. 10.30 **Velkomst**

v/ Henrik Petersen, formand, Nationalt Forum for Forskningsdata Management:

- Introduktion til emnet, møderække og forventninger til produkt og deltagere.
- Oplægsholdere og deltagere præsenterer sig selv. Kort om særlige interesser.

Kl. 11.00 **Oplæg til diskussion om datatyper, definitioner og juridiske problemstillinger ved data** v/ Morten Rosenmeier, professor og Clement Salung Petersen, lektor

Herunder bl.a.:

- Introduktion til forskellige datatyper og definitioner
- Datatyper, fx fysiske samlinger, analoge data, digitale data mv.
- Forskellen på ejendomsret og ophavsret
- Ophavsretlig beskyttelse af data, herunder databaseregler mv.
- Definitioner og begreber fx begreberne baggrundsviden, forgrundsviden, kildedata, rådata, rskningsresultater, datasamlinger, publikationer mv.
- Datas livscyklus – brug af data i projekter
- Mikro- og makroperspektiv når det gælder datasamlinger og ophavsret

Spørgsmål og diskussion løbende.

Kl. 12.00 **Frokostpause**

Kl. 12.30 **Oplæg til diskussion om anbefalinger og opmærksomhedspunkter**

v/ Morten Rosenmeier, professor og Clement Salung Petersen, lektor

Herunder bl.a.:

- Adgang til og råderet over forskellige datatyper,
- Rettighedsafklaring fx egne rettigheder, sameje, tredjemandsrettigheder,
- Tilladelser til brug, krav til dokumentation, krav til samtykke mv.
- UBVAs anbefalinger, herunder om afklaring af ansvar og aftaler ved brug.

Spørgsmål og diskussion løbende.

Kl. 13.30 Pause (Kaffe/kage)

Kl. 13.45 Skabelon og modeller for håndtering i praksis

v/ Line Slemming, specialkonsulent:

- Kort om data definitioner og grundlag ifølge Horizon 2020 mv.
- Skabelon for projektsamarbejdsaftale.
- Brug af it-infrastruktur.

Kl. 14.30 Drøftelse af spørgsmål og diskussion omkring emnet

Spørgsmål er sendt ind i forvejen, så der er mulighed for forberedelse.

Kl. 15.20 Afrunding på dagen og konklusioner og opsamling med henblik på input til notat

Kl. 16.00 Seneste sluttidspunkt.

Dagens program "Juridiske udfordringer ved reproducerbar forskning"

9.45 **Ankomst**, kaffe/te og netværk

10.00 **Velkommen og dagens program** v. Line Slemming, AU Erhvervssamarbejde og Teknologioverførsel

10.10-10.25 **Introduktion til juridiske aspekter** ved Open Science v. Lektor Clement Salung Pedersen, Det Juridiske Fakultet, KU

10.25-11.15 **Oplæg: Tendenser i EU policies og regulering om IPR og data, eksempelvis ERIC IPR policies og H2020 FAIR principles** v. Jakob Wested, JUR Center for Informations- og innovationsret, Det Juridiske Fakultet, KU.

11.15-12.00 **Diskussion** på baggrund af oplæg v. Jakob Wested, JUR Center for Informations- og innovationsret, Det Juridiske Fakultet, KU.

12.00-12.30 **Frokostpause**

12.30-13.45 **Oplæg: Licensaftalemodeller til regulering af Open Data og Open Source** v. Martin von Heller, Partner Bird&Bird (blev aflyst p.gr.a sygdom)

13.45-14.30 **Diskussion** på baggrund af oplæg v. Martin von Heller, Partner Bird&Bird

14.30-14.45 **Pause** (Kaffe/te og kage)

14.45-15.30 **Konklusioner og opsamling** med henblik på input til notat v. Line Slemming, AU, og Clement Salung Petersen, KU

15.30 **Tak for i dag**

ADGANG TIL OG RÅDERET OVER FORSKNINGSDATA

Formålet med dette notat er at tydeliggøre behovet for regulering af adgang til og råderet over forskningsdata. Notat er udarbejdet på baggrund af diskussioner på en workshop om emnet, som blev afholdt på Det Kgl. Bibliotek i Aarhus den 27. februar 2017.

1. ADGANG TIL OG RÅDERET OVER FORSKNINGSDATA

I dette notat omfatter **begrebet "forskningsdata"** både primært materiale og data, således som disse begreber er defineret i Den danske kodeks for integritet i forskningen (2014):

- *Primært materiale* er ethvert materiale (f.eks. biologisk materiale, noter, interviews, tekster og litteratur, digitale rådata, registreringer, osv.), der udgør grundlaget for forskningen.
- *Data* er detaljerede optegnelser over det primære materiale, som udgør grundlaget foruden analyse, der fører til resultaterne.

Eksempler på forskningsdata:¹

- Text or Word documents, spreadsheets
- Laboratory notebooks, field notebooks, diaries
- Questionnaires, test responses, transcripts, codebooks
- Audiotapes, videotapes, photographs, films
- Slides, artifacts, specimens, samples
- Collection of digital objects acquired and generated during the process of research
- Data files
- Database contents including video, audio, text, images
- Models, algorithms, scripts
- Contents of an application such as input, output, log files for analysis software, simulation software, schemas
- Methodologies and workflows
- Standard operating procedures and protocols

Med **adgang til forskningsdata** menes en ret til at få adgang til fysisk materiale (fx en kildesamling eller en biobank) eller til at kunne tilgå digitalt lagret materiale. Adgangen kan være varig, fx hvor man får en kopi af forskningsdata, eller midlertidig, hvor man alene får en tidsbegrænset læseadgang.

En **råderet over forskningsdata** kan bestå i en **positiv** ret til at udnytte forskningsdata og/eller i en **negativ** ret til at forbyde andre at råde over forskningsdata. Den positive og negative rådighedsret behøver ikke at følges ad. Råderetten kan desuden være generel eller begrænset, herunder tidsmæssigt.

---

¹ Kilde: <http://www.bu.edu/datamanagement/background/whatisdata/>.

2. RELEVANTE HENSYN

Spørgsmålet om adgang til og råderet over data aktualiserer en række interesser og hensyn. For **de involverede forskere** gælder det bl.a. hensyn til forskningsfrihed (herunder publiceringsfrihed) og forskningsintegritet, forskernes interesser i f. t. forskning, undervisning og formidling, samt forskernes interesse i at opfylde forpligtelser over for fonde og samarbejdspartnere. Ifølge Den danske kodeks for integritet i forskningen (2014) bør forskerne ikke indgå aftaler (f.eks. med sponsorer eller andre), der begrænser deres adgang til deres egne data og muligheden for at analysere og udgive disse data uafhængigt, medmindre sådanne adgangsbegrænsninger er berettigede i kraft af de specifikke omstændigheder.

De involverede forskningsinstitutioner skal værne forskningsfriheden og videnskabsetikken, og ifølge Den danske kodeks for integritet i forskningen (2014) bør institutionerne have en politik for opbevaring af primært materiale og data, som omfatter oplysninger om bl.a. ansvar for og adgang til primært materiale og data, samt dataopbevaring, -adgang og -ejerskab, når forskere forlader institutionen. Institutionerne har selvsagt også en interesse i, at opfylde påtagne forpligtelser over for fonde og samarbejdspartnere.

Der kan også være hensyn at tage til andre **institutionelle samarbejdspartnere** som fx myndigheder, erhvervsvirksomheder, fonde m.v. Det kan navnlig dreje sig om beskyttelse af erhvervshemmeligheder, generelle erhvervsmæssige og strategiske interesser og lign.

3. RETLIG REGULERING

En række forskellige retsregler regulerer spørgsmålet om adgang til og råderet over forskningsdata. Det drejer sig navnlig om følgende:²

- Ophavsret, patentret, brugsmodelret og designret (IPR)
- Almindelig ejendomsret
- Erhvervshemmelighedsbeskyttelse
- Persondataret
- Aftaler om adgang til og råderet over forskningsdata

Den retlige regulering giver ofte ikke klare juridiske svar på spørgsmål om adgang til og råderet over forskningsdata. Reguleringen kan desuden føre til u hensigtsmæssige resultater.

Det er blandt andet vigtigt at være opmærksom på, at de nævnte regler har forskellige retsvirkninger. Ejendomsretten til fysiske ting betyder, at ejeren i vidt omfang har et juridisk krav på adgang til de ejede ting. Derimod betyder beskyttelsen efter ophavs-, patent- og designretten kun, at rettighedshaverne kan forbyde kopiering mv., men giver dem ikke noget krav på selv at få adgang til det beskyttede stof. Og de rettigheder, man kan aftale sig til, har kun de retsvirkninger, der fremgår af aftalerne. Det vil sige, det bør udtrykkeligt stå i dem, hvad der sker, hvis parterne ikke overholder dem.

---

² Den retlige regulering er beskrevet i UBVA's anbefalinger vedr. data management-politikkers regulering af forskerrettigheder af 25. januar 2016, som er omtalt i artiklen om Dataadministration på www.forskerportalen.dk.

Dette kan illustreres på følgende måde:

Har rettighedshaveren...	IPR-beskyttet forskningsdata	Forskningsdata, omfattet af almindelig ejendomsret	Forskningsdata, der ikke er beskyttet af IPR, ejendomsret og aftalt retsbeskyttelse	Aftaler om adgang til og råderet over forskningsdata
... positiv adgang til forskningsdata?	Nej	Ja	Nej	Ja
... ret til at tage en kopi af forskningsdata?	Nej	Nej	Nej	Ja
... ret til at forhindre viderebearbejdelse?	Ja	Nej	Nej	Ja
... krav på hemmeligholdelse?	I visse tilfælde	Nej	Efter omstændighederne ifølge anden lovgivning	Ja
... ret til selv at foretage kommerciel viderebearbejdelse?	Nej	Nej	Nej	Ja

4. AFTALER OM ADGANG TIL OG RÅDERET OVER FORSKNINGSDATA

Som det fremgår, vil en optimal regulering af spørgsmålet om adgang til og råderet over forskningsdata typisk ikke følge af den generelle retlige regulering, men vil kræve indgåelse af aftaler.

Det anbefales, at forskningsinstitutionernes generelle data management politik omfatter følgende vilkår:

1. Forskere har ophavsretten til bøger og artikler i henhold til almindelige regler om ophavsrettigheder i ansættelsesforhold.
2. Hvem der har rettighederne til forskeropfindelser, reguleres af lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner eller lov om arbejdstageres opfindelser. Det kan bl.a. indebære begrænsninger i forskernes adgang til at publicere forskningsresultater, der danner grundlag for patentansøgninger.
3. Primært materiale, som er indsamlet af ansatte ved en forskningsinstitution som led i tjenesten, og som har karakter af fysiske genstande, f.eks. biologiske prøver, tilhører forskningsinstitutionen og må ikke fjernes fra den uden tilladelse.

Det anbefales desuden, at følgende afklares og om nødvendigt reguleres ved aftale i hvert enkelt forskningsprojekt, jf. den danske kodeks om integritet i forskningen pkt. 2 og 5:

1. I hvilket omfang kan de deltagende forskere og andre
  - (i) få adgang til det primære materiale og de data, der er indsamlet,
  - (ii) få udleveret en kopi af primært materiale og data,
  - (iii) anvende primære materialer og data, herunder i andre projekter og til andre formål.
Der bør i den forbindelse tages stilling til, hvad der gælder, hvis en forsker forlader projektet og/eller den institution, som forskeren aktuelt er ansat ved, og
  - (iv) på hvilke vilkår ovennævnte kan ske, herunder om der gælder særlige loyalitets- eller fortrolighedsforpligtelser

2. Intellectuelle ejendomsrettigheder, herunder om forskningsprojektet gør brug af materiale, der griber ind i andres rettigheder, og hvem der skal foretage rettighedsklareringen

Aftaler om rettigheder til forskningsdata bør formuleres på en måde, der tager højde for de krav om "Open Access" til primært materiale og/eller forskningsdata, som måtte følge af politikker på de involverede forskningsinstitutioner, krav fra finansierende tredjeparter m.fl.

OPEN SCIENCE

Formålet med dette notat er at give et overblik over *open science*. Notatet er en opfølgning på en workshop om *open science* i forhold til forskningsdata, herunder licensmodeller for software og forskningsdata m.v., som blev afholdt på Aarhus Universitet (Emdrup Campus), den 30. marts 2017.

1. BEGREBET *OPEN SCIENCE*

Hovedtanken i *open science* ("åben forskning") er, at forskning, herunder forskningsdata, forskningspublikationer og anden forskningsformidling, så vidt muligt skal være frit tilgængelig med henblik på bedre cirkulation af viden. Fordelene ved *open science* er hjulpet godt på vej af blandt andet digital teknologi, "big data" og globalisering (også) af forskningen.

Nogle vigtige bestanddele af *open science* er følgende:

- **Open access til forskningspublikationer**, som kan ske gennem de forlag, som i øvrigt udgiver forskningspublikationerne eller ved parallelpublicering i et *open access* repositorium.
- **Open access til forskningsdata (open data)**, som giver andre bedre muligheder for at kvalitetsvurdere gennemført forskning og at udnytte den værdi, der ligger i allerede tilvejebragte forskningsdata. Det er herved en generel målsætning, at forskningsdata skal være *findable, accessible, interoperable* og *re-usable* (**FAIR**).
- **Open source** software, dvs. at softwarens kildekode bliver offentligt tilgængelig.
- Aktiv borgerdeltagelse i forskningen (såkaldt **citizen science**).

Open science er i dag en anerkendt forskningspolitisk målsætning. Den bygger blandt andet på et synspunkt om, at resultater af offentligt finansieret forskning er et offentligt gode, dvs. at alle skal kunne nyde dem samtidig uden mulighed for at ekskludere andre fra det. EU-Kommissionen har i denne forbindelse etableret en **open research data pilot** under Horizon 2020-programmet.

Open science giver anledning til at overveje, hvordan eventuelt patenterbare forskningsresultater bør håndteres. Der findes eksempler på forskningssamarbejder, hvor det aftales, at forskningen *ikke* skal patenteres som led i *open science*.¹ I så fald vil det ofte være hensigtsmæssigt at sikre patentprofylakse, dvs. at opfindelser offentliggøres på en sådan måde, at ingen kan få patent på dem.

Målsætningen om *open science* kan dog ikke stå alene. Blandt andet kan regler om immaterialrettigheder, persondatabeskyttelse og erhvervshemmelighedsbeskyttelse føre til legitime begrænsninger heri. EU-Kommissionen har udtrykt målsætningen således i relation til Horizon 2020-programmet: "**As open as possible, as closed as necessary**".

Om begrebet *open science* herunder *open access* kan navnlig henvises til følgende kilder (begge med links til yderligere ressourcer):

- Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside om *open access*: <http://ufm.dk/forskning-og-innovation/samspil-mellem-viden-og-innovation/open-access>

---

¹ <http://scitech.au.dk/en/about-science-and-technology/current-affairs/news/show/artikel/aarhus-universitet-og-industrien-aabner-patentfri-legeplads/>.

- EU-Kommissionens hjemmesider om open science: <https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm> og <https://ec.europa.eu/digital-single-market/open-science>

2. OPEN DATA – LICENSER

Forskere og forskningsinstitutioner vil normalt have en interesse i at regulere de vilkår, som forskningsdata stilles til rådighed for andre på. Det gælder navnlig spørgsmål om, hvordan andre må råde over de pågældende forskningsdata. Til brug for denne regulering kan blandt andet peges på følgende:

CREATIVE COMMONS (CC)²

Creative Commons-licenser kan benyttes til at regulere brugsretten til materiale som fx billeder, tekster, lyd- og billedoptagelser. CC-licenser kan nu også benyttes til at regulere brugsretten til databaser.³

Det er en forudsætning for at kunne anvende creative commons-licenser, at det sker med samtykke fra alle, der har ophavsret til det pågældende materiale. Om ophavsret til forskningsdata, se Notat om adgang til og råderet over forskningsdata.

Creative Commons-licenserne giver mulighed for at sætte fire begrænsninger på brug af det licenserede materiale:

- Ophavsmanden skal navngives (BY)
- En kommerciel brug af materialet er ikke tilladt (NC)
- Bearbejdelse af materialet er ikke tilladt (ND)
- Bearbejdelse af materialet er tilladt *på betingelse af*, at bearbejdelsen stilles til rådighed på samme vilkår (SA)

Disse begrænsninger kan kombineres i seks standardlicenser: BY(-NC), BY-ND(-NC) og BY-SA(-NC).

Creative Commons har desuden udviklet den særlige CC0-licens ("no rights reserved"), hvor man som ophavsmand/rettighedshaver kan give fuldstændigt afkald på alle sine rettigheder.⁴

EU-Kommissionen anbefaler, at forskere anvender Creative Commons-licenserne CC-BY eller CC0 til at sikre fri adgang til forskningsdata under Horizon 2020-programmets *Open Research Data Pilot*.⁵

OPEN DATA COMMONS⁶

Open Knowledge Foundation (OKF) har udviklet tre standardlicenser, som kan bruges til at stille forskningsdata til rådighed:

---

² Se www.creativecommons.org.

³ Se nærmere <https://wiki.creativecommons.org/wiki/Data>.

⁴ <https://creativecommons.org/share-your-work/public-domain/cc0/>.

⁵ http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf, side 20.

⁶ <https://opendatacommons.org/>.

- **Public Domain Dedication and License (PDDL):** Ved brug af PDDL-licensen frigiver alle rettigheder til data/databaser i public domain
- **Attribution License (ODC-By):** ODC-By-licensen svarer til "CC-BY"-licensen og tillader såvel kommerciel brug som bearbejdelse, men kræver henvisning til den originale database og licensen.
- **Open Database License (ODC-ODbL):** ODC-ODbL-licensen tillader kommerciel brug og bearbejdelser, men kræver også – ud over henvisning til den originale database og licensen – at bearbejdelser distribueres under samme vilkår som originalen og at der findes en åben version uden DRM-adgangsrestriktioner.

OPEN ACCESS REPOSITORIES

Der findes en række digitale platforme, som giver mulighed for arkivering og tilgængeliggørelse af forskningspublikationer og forskningsdata m.v. (såkaldte *open access repositories*). Nogle er kommercielle (fx Elsevier, Amazon), mens andre er ikke-kommercielle (fx Figshare, Dryad eller UK Data Archive).

Af særlig betydning er desuden følgende:

- Portalen **OpenAire** (Open Access Infrastructure for Research in Europe) giver en samlet adgang til Horizon 2020-finansieret forskning og andre repositorier.⁷
- **Zenodo** er det anbefalede opbevaringssted i forhold til Open Research Data Pilot-projekter.⁸
- **CLARIN** (Common Language Resources and Technology Infrastructure) kan anvendes "til at finde forskellige sproglige data, behandle data og deponere egne data".

DANSK MODELAFTALE FOR FORSKNINGSSAMARBEJDE

Aarhus Universitet og Det Kongelige Bibliotek i Aarhus har udviklet en modelaftale for forskningssamarbejder med tilhørende vejledning.⁹

Af modelaftalens vejledning fremgår bl.a. følgende:

"Datamodelaftalen afspejler de krav til tilgængeliggørelse af forskningsdata, som EU stiller til forskningsprojekter. Således er det udgangspunktet efter aftalen, at de deltagende parter skal stille den opnåede viden til rådighed for offentligheden efter FAIR-principperne om Open Access i H2020.

Bortset fra vedtagelsen af Open Access afspejler aftalen de principper for rettighedshåndtering, der er sædvanlige for danske universiteter i forskningssamarbejder. Således er reguleringen af forfatterskab og publikationer samt ejerskab over og adgangsrettigheder til baggrunds- og forgrundsviden lig det, der sædvanligvis er udgangspunktet i danske forskningssamarbejder."

⁷ www.openaire.eu.

⁸ www.zenodo.org.

⁹ <https://www.deic.dk/da/news/2017-08-15/modelaftale>.

3. OPEN SOURCE SOFTWARE – LICENSER

OPEN SOURCE SOFTWARE

Allerede i 1999 blev der nået enighed om fælles retningslinjer i form af "Open Source Definition" (OSD), som er blevet opdateret flere gange siden, men ikke har forandret deres grundlæggende principper: licenser, som opfylder de ti OSD-kriterier, bliver accepteret på åben source listen, som er certificeret af non-profit organisationen Open Source Initiativer (OSI). Certificeringen er blevet de facto standard og tæller i dag ca. 80 licenser.

10 OSD-kriterier: Fri videreformidling, kildekode, afledte værker, kildekodens integritet, ingen diskrimination mod personer eller grupper, ingen diskrimination mod specifikke anvendelsesområder, distribuering af licens, licensen må ikke være produktspecifik, licensen må ikke begrænse anden software, licensen skal være teknologi-neutral.

Omkring to tredjedel af alle open source projekter bliver i dag licenseret under få mest brugte licenser, som nærmere belyses i det følgende. Licenserne har delvis forskellige formål og bestemmelser, men der er nogle grundlæggende principper (jf. OSD), navnlig brugerens frihed til at (1) at kopiere og dele produktet, (2) at anvende produktet til ethvert formål, og (3) at bearbejde, omdefinere og skabe afledte værker af produktet.

Licenserne er ofte skrevet i et svært tilgængeligt sprog og relaterer til amerikansk ophavsret, som kan give anledning til fortolkningstvivl i den europæiske kontekst.¹⁰

Nogle meget udbredte licenser omtales kort nedenfor. Desuden har EU-Kommissionen udarbejdet en europæisk open source licens, **EU Public License (EURL)**, som dog ikke har fundet stor udbredelse endnu.

GNU-GPL¹¹

GNU (General Public License) er en af de ældste licenser og skønnes at regulere mere end halvdelen af al open source software. Licensen er vedligeholdt af Free Software Foundation og findes i dag i versionen GNU-GPL 3.0 fra 2007.

GNU-GPL-licensen beskytter programmer, som er nærmere defineret som ethvert ophavsretsligt beskyttet værk under licensen. Et populær eksempel er styresoftware Linux. GNU-GPL indeholder en såkaldt "**copyleft**"-bestemmelse, som fastslår, at videreudviklet software skal stilles til rådighed på samme vilkår. Det vil sige, at licensen også regulerer rettighederne til afledte værker.

MIT-LICENS

MIT-licensen er oprindelig udgivet af Massachusetts Institute of Technology i 1988. Anderledes end GNU-PGL licensen indeholder MIT-licensen ikke en copyleft-bestemmelse. Det betyder at videreudviklet software kan udgives som proprietær software.

---

¹⁰ Jf. Henrik Udsen, IT-kontraksret (2014).

¹¹ www.gnu.org.

Et eksempel som anvender MIT-licensen er den populære web framework Ruby on Rails udviklet af danske Daniel Heinemeier Hansson.

BSD-LICENSERNE

BSD (Berkeley Software Distribution) licenserne består af en række forskellige licenser. De indeholder ingen copyleft-bestemmelse og er først i dens senere versioner blevet OSI-godkendt.

APACHE-LICENS

Apache-licensen er oprindeligt blevet udviklet til Apache webserveren i 1999. Ligesom BSD- og MIT-licenserne indeholder Apache licensen ikke en copyleft-bestemmelse. Licensen foreligger siden 2004 i en version 2.0.

Juridisk notat
Forskningsinstitutioner og erhvervshemmelighedsbeskyttelsen

Indholdsfortegnelse

1. Sammenfatning	1
2. Kommissorium	1
3. Generel redegørelse for erhvervshemmelighedsbeskyttelsen	2
4. Den forvaltningsretlige beskyttelse af forskningsinstitutioner	2
4.1. Om universiteterne	3
4.2. Forvaltningslovens § 27 - tavshedspligt	3
4.2.1. Forretningsforhold	4
4.2.2. Det offentlige økonomiske interesser	4
4.2.3. Forskeres eller kunsternes originale idéer	4
5. Den strafferetlige beskyttelse af erhvervshemmeligheder	5
6. Den markedsretlige beskyttelse af erhvervshemmeligheder	5
6.1. Om markedsføringsloven	5
6.2. Hvad er en erhvervshemmelighed	6
6.3. Markedsføringslovens anvendelse på offentlige forskningsinstitutioner	8
Litteratur	10

1. Sammenfatning

Danske universiteter vil i forhold til forskningsresultater næppe kunne anvende reglerne om erhvervshemmelighedsbeskyttelse til at regulere ansatte forskeres adgang til at udnytte egne forskningsresultater hverken under eller efter ansættelsen.

Reglerne om industrispionage vil dog kunne finde anvendelse, ligesom tavshedspligten i forvaltningsloven i særlige tilfælde kan være relevant.

2. Kommissorium

Formand for UBVA, professor Morten Rosenmeier har ved e-mail af 21. juni 2017 anmodet undertegnede om at udarbejde et notat om følgende forhold:

- ”1) I hvilket omfang er forskningsinstitutioner beskyttet af lovgivning om erhvervshemmelighedsbeskyttelse? (anvendelsesområdet for MFL § 19, forvaltningsloven, straffeloven, ...)
- 2) I hvilket omfang kan sådanne lovregler forhindre, at forskningsinstitutionen bruge sådanne lovregler til at forhindre ansatte forskere i at udnytte deres forskningsresultater – enten under deres ansættelse (i andre sammenhænge) eller efter deres ansættelses ophør (fx i en ny ansættelse på en anden forskningsinstitution).”

Det er efterfølgende oplyst af professor Rosenmeier, at notatet skal afgrænses til offentlige forskningsinstitutioner.

Nærværende notat fokuserer på forskning og dennes resultater ved de institutioner, der er omfattet af universitetsloven.¹ Lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner analyseres ikke særskilt. Anden virksomhed end forskning, herunder efteruddannelse og forlagsvirksomhed inddrages ikke.

3. Generel redegørelse for erhvervshemmelighedsbeskyttelsen

Enhver organisation vil ofte besidde visse informationer eller viden, der er af særlig betydning for denne. Organisationen vil have en naturlig interesse i at søge at beskytte den pågældende viden til eget bedste. I erhvervsmæssig sammenhæng kommer dette til udtryk i en beskyttelse rettet mod (potentielle) konkurrenter.

Beskyttelsen kan komme til udtryk dels privatretligt i bestemmelser om f.eks. hemmeligholdelsesklausuler, ikke-angrebsklausuler og klausuler og bestemmelser i og om ansættelsesforhold, dels offentligretlige regler.

De offentligretlige regler har forskellig karakter. Dele af den indsigt, der ønskes beskyttet, kan have karakter af immaterielle rettigheder og kan dermed beskyttes i henhold til immaterialretlige regler. Disse bestemmelser suppleres af såvel en strafferetlig som en markedsretlig beskyttelse. Det er sidstnævnte markedsretlige beskyttelse, der er genstand for dette notat.

Endvidere inddrages forvaltningsloven, da genstandsfeltet for dette notat er offentlige danske forskningsinstitutioner.

4. Den forvaltningsretlige beskyttelse af forskningsinstitutioner

Offentlige institutioner vil generelt være omfattet af de almindelige forvaltningsretlige krav, herunder kravet om overholdelse af god forvaltningsskik.² Offentlige institutioner vil være omfattet af forvaltningsretten, uanset om

¹ Lovbekendtgørelse nr. 261 af 18. marts 2015 med senere ændringer.

² Se de specielle bemærkninger til § 1 i lovforslag L 40/2016.

den pågældende offentlige institutions adfærd også kan omfattes af markedsføringsloven.³

4.1. Om universiteterne

Universitetslovens § 1, stk. 2 definerer universiteter således: ”Universiteter er statsfinansierede selvejende institutioner inden for den offentlige forvaltning under tilsyn af uddannelses- og forskningsministeren.”

Således kan der ikke herske tvivl om, at danske offentlige universiteter er omfattet af forvaltningsloven. Dette anføres tillige eksplicit i lovbemærkningerne:⁴ ”Ved overgang til selveje skal universiteterne fortsat følge reglerne i blandt andet offentlighedsloven, forvaltningsloven, ombudsmandsloven, rigsrevisorloven, lov om statens regnskabsvæsen og statsbygge-loven.”

Forvaltningsretten, herunder persondataretten, kan betyde tavshedspligt eller på anden måde forbud mod at offentliggøre eller videregive informationer, der ligger til grund for forskningen. Forskningsresultater som sådan ligger der dog ikke begrænsninger på.

4.2. Forvaltningslovens § 27 - tavshedspligt

Muligheden for at pålægge tavshedspligt inden for den ”offentlig forvaltning” følger af forvaltningslovens § 27, stk. 5: ”Inden for den offentlige forvaltning kan der kun pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser som nævnt i stk. 1-4.”

Bestemmelsen vedrører den ”offentlige forvaltning”. Som anført ovenfor, defineres universiteter som hørende ind under den offentlige forvaltning. Endvidere fastslås det i forvaltningslovens § 2, stk. 3, at bestemmelserne i bl.a. kapitel 8 (hvori § 27 befinder sig) gælder for al virksomhed, der udøves inden for den offentlige forvaltning. Som sådan må forvaltningslovens § 27 også antages at kunne finde anvendelse på ansatte i universitetssektoren.

Bestemmelsen i § 27, stk. 1-4, opregner en række områder, hvorpå tavshedspligten finder anvendelse.

Det bemærkes, at forskernes tavshedspligt er begrænset til det i loven omfattede. Ledelsesretten kan ikke benyttes til at pålægge en forsker tavshedspligt udover det i forvaltningsloven anførte.

I det følgende skal en række af de i § 27 mere relevante bestemmelser for dette notat behandles.

³ Lovforslag L13, som fremsat den 6. oktober 2005, de specielle bemærkninger til § 2, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=100778>

⁴ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=100418>

4.2.1. Forretningsforhold

Det følger af forvaltningslovens § 27, at den, ”der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f, med hensyn til oplysninger om

1) ...

2) tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold el.lign., for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller virksomhed, oplysningerne angår, at oplysningerne ikke videregives.

Bestemmelsen sigter mest til myndigheder, der i kraft af godkendelses- eller tilsynsopgaver kommer i besiddelse af erhvervshemmeligheder o.lign. Bestemmelsen er dog ikke begrænset til myndighedsbehandling, jf. ovenfor. Skulle en universitetsansat forsker således komme i besiddelse af erhvervshemmeligheder tilhørende en virksomhed i sit virke som universitetsansat, vil denne være omfattet af tavshedspligten.

Det bemærkes, at kendskabet til, at en virksomhed handler i strid med gældende lovgivning ikke er en erhvervshemmelighed.⁵

4.2.2. Det offentlige økonomiske interesser

Efter forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 3 er der tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f med hensyn til oplysninger, som det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde for at varetage væsentlige hensyn til det offentlige økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentlige forretningsvirksomhed. Det kunne f.eks. omfatte nye efteruddannelsestiltag.

Denne bestemmelse er ikke relevant, hvor den enkelte forsker har eneret til et forskningsresultat men kan være relevant i relation til forhold omfattet af forskerpatent loven.⁶

Ansættelsesretlige og kontraktretlige forhold (køb af udstyr mv.) kan dog være omfattet af bestemmelsen i en forhandlingssituation.

4.2.3. Forskeres eller kunsternes originale idéer

Efter forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 4 er der tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f med hensyn til oplysninger, som det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde for at varetage væsentlige hensyn til forskeres og kunstneres originale ideer samt foreløbige forskningsresultater og manuskripter.

⁵ Fenger 2013, s. 697.

⁶ Se Fenger 2013, s. 709, der refererer en udtalelse fra Juristsministeriet, LA 1987-546-39.

Bestemmelsen giver mindelser om erhvervshemmeligheder og er ment som beskyttelse mod, at en konkurrerende forsker kan gøre brug af et upubliceret manuskript eller overtage en andens forskers originale idé.⁷ Den konkurrerende forsker kan være kommet fuldt lovligt til informationernes kendskab, f.eks. som deltager i et bedømmelsesudvalg. Et medlem af et bedømmelsesudvalg, der får en projektbeskrivelse fra én forsker at se, kan således ikke benytte denne projektbeskrivelse i anden sammenhæng.

5. Den strafferetlige beskyttelse af erhvervshemmeligheder

Den strafferetlige beskyttelse relaterer sig til det, der betegnes som industrispionage. Hermed menes, at personer forsætligt skaffer sig adgang til oplysninger, der ikke var ment for dem. Bestemmelserne findes i straffelovens §§ 263, stk. 3, 263 a, stk. 4 og 264, stk. 2, jf. § 264 c. Hovedbestemmelsen findes i § 263, stk. 1 og 2, der kriminaliserer det at bryde brevhemmeligheden, at skaffe sig adgang til andres gemmer, at foretage hemmelige aflytninger og at hacke sig i andres it-systemer.⁸

Straffelovens § 152, stk. 1, kriminaliserer endvidere overtrædelse af den forvaltningsretlige tavshedspligt.

Straffelovens bestemmelser skønnes dog ikke speciel relevant for forholdet mellem forskere og det universitet, hvorpå de er ansat for så vidt angår egen forskning. I de tilfælde, hvor en forsker tager viden, som denne retsmæssigt har haft adgang til som led i sin ansættelse på ét universitet, med til en ny forskningsinstitution eller virksomhed, må forholdet bedømmes efter forvaltningslovens § 27, som omtalt ovenfor.

Derimod vil bestemmelserne kunne finde anvendelse, hvis én ansat forsker uretmæssigt skaffer sig adgang til en anden ansat forskers materiale, eller hvis ét universitet uretmæssigt skaffer sig adgang til materiale tilhørende en anden institution. Denne beskyttelse er uafhængig af, om der er tale om erhvervshemmeligheder i markedsføringslovens forstand, og om universiteter er omfattet af markedsføringsloven i relation til forskning.

6. Den markedsretlige beskyttelse af erhvervshemmeligheder

6.1. Om markedsføringsloven

Pr. 1. juli 2017 trådte en ny markedsføringslov i kraft (lov nr. 426 af 3. maj 2017). Denne afløste den tidligere markedsføringslov fra 2005 (senest lov-bekendtgørelse nr. 1216 af 25. september 2013).

⁷ *Fenger 2013*, s. 710.

⁸ Om industrispionage, se nærmere i *Heide-Jørgensen 2012*, s. 370 f., *Mortensen & Steinicke 2015*, s. 424 ff.

Den nuværende markedsføringslov indeholder i § 23 (tidligere lovens § 19) følgende bestemmelse:

Den, der er i tjeneste- eller samarbejdsforhold til en erhvervsdrivende eller udfører et hverv for denne, må ikke på utilbørlig måde skaffe sig kendskab til eller rådighed over den erhvervsdrivendes erhvervshemmeligheder.

Stk. 2. Har den pågældende fået kendskab til eller fået rådighed over den erhvervsdrivendes erhvervshemmeligheder på retmæssig måde, må den pågældende ikke ubeføjet viderebringe eller benytte sådanne hemmeligheder. Forbuddet gælder i 3 år efter tjenesteforholdets, samarbejdsforholdets eller hvervets ophør.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på andre personer, der har lovlig adgang til den erhvervsdrivendes virksomhed.

Stk. 4. Den, der i anledning af udførelsen af arbejde eller i øvrigt i erhvervsøjemed er blevet betroet tekniske tegninger, beskrivelser, opskrifter, modeller el.lign., må ikke ubeføjet benytte sådant materiale eller sætte andre i stand hertil.

Stk. 5. Erhvervsdrivende må ikke benytte oplysninger eller tegninger m.v., såfremt kendskab til eller rådighed over dem er opnået i strid med stk. 1-4.

Bestemmelsen om erhvervshemmeligheder har sin rod i Betænkning nr. 416/1966 angående en ny konkurrencelov. Afgivet af det af handelsministeriet den 21. januar 1959 nedsatte udvalg. Se nærmere i kapitel 6, s. 30 ff. Der er ikke tale om implementering af EU-ret, men med implementeringsfrist den 9. juni 2018 er der på EU-plan vedtaget et relevant direktiv: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/943 af 8. juni 2016 om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse.

6.2. Hvad er en erhvervshemmelighed

Visse forhold har særlig betydning for en virksomheds eksistens. Det kan være en økonomisk fordel i forhold til konkurrenter at hemmeligholde disse oplysninger. Disse kan have karakter af såkaldte ”erhvervshemmeligheder”, som beskyttes efter markedsføringslovens § 23. Bestemmelsen definerer ikke selv begrebet erhvervshemmelighed, ligesom der ikke er en definition i den nye definitionsbestemmelse, der blev indsat i loven i 2017. Indholdet afhænger af den enkelte branche og måske endda den enkelte virksomhed.⁹ Hvad er almindeligt kendt der i en branche, eller blot er almindelig fagkundskab, kan ikke betegnes som en erhvervshemmelighed. Ligeledes skal

⁹ Poulsen 1991, s. 36 ff. og Heide-Jørgensen 2012, s. 373 ff.

pågældende erhvervsvirksomhed selv have søgt at hemmeligholde oplysningerne.

I det endnu ikke ikrafttrådte direktiv 2016/943 defineres begrebet ”forretningshemmeligheder” som:

”oplysninger, som opfylder følgende krav:

- a) de er hemmelige i den forstand, at de ikke i deres helhed eller i den præcise konfiguration eller sammensætning af deres komponenter er almindeligt kendt blandt eller umiddelbart tilgængelige for personer i de kredse, der normalt beskæftiger sig med den pågældende type oplysninger*
- b) de har handelsværdi, fordi de er hemmelige*
- c) de er af den person, som lovligt kontrollerer oplysningerne, under de givne omstændigheder blevet underkastet rimelige foranstaltninger til hemmeligholdelse”.*

Blandt de anderkende erhvervshemmeligheder er kundelister i forskellige afskygninger. Sådanne kundelister kan f.eks. eksistere i forhold til *efteruddannelse* på universitære institutioner. Ligeledes vil planer om udbud af nye efteruddannelses tiltag kunne udgøre en erhvervshemmelighed. Det skyldes den tidsmæssige interesse, der er knyttet til at være først på markedet med et nyt produkt.

Det er mere tvivlsomt, om *forskningsresultater* fra universitære institutioner kan betegnes som erhvervshemmeligheder. De skal i givet fald have en handelsværdi. Er der tale om patenterbare opfindelser, reguleres forholdet af forskerpatentloven.¹⁰ Andre forskningsresultater tilhører som udgangspunkt den enkelte forsker, medmindre der er indgået aftale om andet.¹¹ Universitære institutioner bedriver ikke erhvervsvirksomhed i forhold til sådanne forskningsresultater. Disse forskningsresultater er frembragt som følge af en offentligretlig forpligtelse uden kommerciel sigte. Upublicerede forskningsresultater vil derfor som udgangspunkt følge den enkelte forsker, uanset hvor de er frembragt.

I forhold til datasæt, der udgør grundlaget for forskning, må det samme antages at gøre sig gældende.

¹⁰ Senest lovbekendtgørelse nr. 210 af 17. marts 2009 om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner.

¹¹ Aftaler kan f.eks. relatere sig til eksternt finansierede projekter, eller der kan være indgået særlige ansættelsesretlige aftaler. Disse falder udenfor dette notat.

6.3. Markedsføringslovens anvendelse på offentlige forskningsinstitutioner

Det følger af markedsføringslovens § 1, stk. 1, at loven finder anvendelse på privat erhvervsvirksomhed samt på offentlig virksomhed i det omfang, der udbydes produkter på markedet. Begrebet ”produkter” defineres i § 2, nr. 3 som en ”vare eller tjenesteydelse, herunder fast ejendom, rettigheder og pligter.”

I bestemmelsen i § 23 benyttes begrebet ”erhvervsdrivende”, der nu er defineret i markedsføringslovens § 2, nr. 2:

”Erhvervsdrivende: En fysisk eller juridisk person, der udøver virksomhed som handlende, håndværker eller industridrivende eller udøver et liberalt erhverv, og enhver, der handler i en erhvervsdrivendes navn eller på en erhvervsdrivendes vegne.”

Det fremgår af de specielle bemærkninger til lovforslaget,¹² at erhvervsdrivende er ”et bredt defineret begreb, der skal forstås som fysiske eller juridiske personer, der udøver privat erhvervsvirksomhed og offentlig erhvervsvirksomhed, som kan sidestilles hermed.” Hvad ”offentlig erhvervsvirksomhed, som kan sidestilles hermed” nærmere dækker, oplyses ikke. Indholdsmæssigt synes bestemmelsen dog at svare til den hidtidige markedsføringslov,¹³ og i bemærkningerne i lovforslaget hertil¹⁴ står følgende anført:

”Et område, som tidligere er faldet uden for markedsføringslovens anvendelsesområde har været det offentliges udbud af service- og velfærdsydelser til borgerne. Imidlertid udbydes sådanne ydelser i takt med indførelse af friere valg på stadig mere markedslignende vilkår og i stigende omfang i konkurrence mellem flere offentlige og/eller private udbydere. Det kan være ydelser inden for undervisningsområdet, som undervisning på skoler og i gymnasier, ydelser inden for socialområdet, som dagtilbud og hjemmepleje, og ydelser inden for sundhedsområdet i form af hospitalsbehandling.

I den forbindelse findes det vigtigt, at alle udbydere på dette marked, hvad enten de er offentlige eller private, bliver underlagt samme grundvilkår.”

Forskning er ikke nævnt i bemærkningerne.

¹² Lovforslag L40, som fremsat den 12. oktober 2016, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=184257>

¹³ Lov nr. 1389 af 21. december 2005.

¹⁴ Lovforslag L13, som fremsat den 6. oktober 2005, de specielle bemærkninger til § 2, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=100778>

Netop hensynet til at private og offentlige er underlagt samme grundvilkår er væsentligt. Af samme bemærkninger fremgår følgende:¹⁵

”Det afgørende kriterium for hvornår offentlig virksomhed bliver omfattet af markedsføringsloven, vil herefter blive, at udbudet af varer eller tjenesteydelser sker på et marked/markeds lignende vilkår, og ikke nødvendigvis om udbudet sker i konkurrence mellem offentlige institutioner og private virksomheder.

Med den foreslåede bestemmelse medtages også udbud af service- og velfærdstjenester i de tilfælde, hvor der kun findes offentlige udbydere, såfremt udbudet i øvrigt sker på markedsvilkår. Det sker, fordi det er uden betydning for modtageren af ydelsen, om leverandøren af en ydelse er en privat virksomhed eller en offentlig institution.”

Om offentlig virksomhed er omfattet må således vurderes ud fra, om de opererer på markeds lignende vilkår.

Danske universitære institutioners opgaver reguleres af universitetsloven. Af dennes § 2, stk. 1 fremgår:

Universitetet har til opgave at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder. Universitetet skal sikre et ligeværdigt samspil mellem forskning og uddannelse, foretage en løbende strategisk udvælgelse, prioritering og udvikling af sine forsknings- og uddannelsesmæssige fagområder og udbrede kendskab til videnskabens metoder og resultater.

Denne opgavebeskrivelse giver ikke en formodning om, at universiteter skulle operere på noget marked eller at forskning skulle være en ”vare eller tjenesteydelse”.

Forarbejderne¹⁶ til universitetsloven indeholder følgende:

”Forskning

Lovforslaget fastholder, at universiteterne varetager grundforskning og er forpligtet til at værne om forskningsfriheden, som er knyttet til universiteterne.

¹⁵ Lovforslag L13, som fremsat den 6. oktober 2005, de specielle bemærkninger til § 2, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=100778>

¹⁶ Bestemmelsen i § 2, stk. 1 stammer tilbage fra lov nr. 403 af 28. maj 2003. Bemærkningerne findes på: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=100418>.

Lovforslaget fastslår dermed, at universiteterne har frihed til at forvalte deres akademiske arv. Alle akademiske discipliner fra humaniora over teologi, samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab til jordbrugs-, natur- og teknisk videnskab rummer væsentlige indsigter og erfaringer, som skal vedligeholdes og udvikles.

En afgørende forudsætning for at beskytte universiteternes forskningsfrihed er tilstedeværelsen af en solid grundstamme af fri forskning. Langsigtet offentlig grundforskning er fundamentet for universiteternes samspil med det omgivende samfund. Det er en forudsætning for, at universiteterne kan indgå i strategiske samarbejder med andre universiteter i ind- og udland, sektorforskningsinstitutioner, uddannelsesinstitutioner og med offentlige og private virksomheder i Danmark og udlandet. En stærk, fri grundforskning er en forudsætning for, at universiteterne i det hele taget er attraktive samarbejdspartnere.”

I disse bemærkninger ligger heller ikke en indikation om, at universiteterne skulle operere på et marked for forskning. Det kan ikke ændre herved, at et universitet med grundlag i sin forskning kan udføre opgaver for en minister efter aftale med denne, jf. lovens § 2, stk. 4. Efter § 33, stk. 2, kan dette ske mod betaling, når der er tale om opgaver af væsentlig samfundsmæssig betydning.

Herefter må det anses overvejende sandsynligt, at reglerne om erhvervs-hemmelighedsbeskyttelse ikke kan anvendes til at regulere universitetsansatte forskeres adgang til at udnytte egne forskningsresultater hverken under eller efter ansættelsen.

Litteratur

Fenger, Niels: Forvaltningsloven med kommentarer, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2013 (*Fenger 2013*).

Heide-Jørgensen, Caroline: Lærebog i konkurrence- og markedsføringsret, 2. udg., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2015 (*Heide-Jørgensen 2012*).

Madsen, Palle Bo: Markedsret Del 2 – Markedsføringsret og konkurrenceværn, 6. udg., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2015 (*Madsen 2015*).

Mortensen, Bent Ole Gram & Michael Steinicke: Dansk Markedsret, 4. udg., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2015 (*Mortensen & Steinicke 2015*).

Møgelvang-Hansen, Peter, Thomas Riis & Jan Trzaskowski: Markedsføringsretten, 2. udg., Ex Tuto Publishing 2011 (*Møgelvang-Hansen m.fl. 2011*).

Bent Ole Gram Mortensen

Poulsen, Sune Troels: Loyalitetspligt & erhvervsforbud, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1991 (*Poulsen 1991*).

Odense, den 28. september 2017

Bent Ole Gram Mortensen